

Dalibor SALOPEK – Darko ŽUBRINIĆ

U Zagrebu identificiran novi „batomaljski list“ Statuta bratovštine Majke Božje Goričke iz 1425. godine*

Dalibor SALOPEK
Budanjščak 7
HR – 10 000 Zagreb
sapezag@gmail.com

Prof. dr. sc. Darko ŽUBRINIĆ
Sveučilište u Zagrebu
Fakultet elektrotehnike i računarstva
Zavod za primijenjenu matematiku
Unska 3
HR – 10 000 Zagreb
darko.zubrinic@gmail.com

UDK 272-78(497.5Batomalj)" 1425"
003.349.1(497.5Batomalj)
Grada

U članku je opisan „batomaljski list“ (pisan hrvatskom glagoljicom 1425. godine), u vlasništvu Dalibora Salopeka u Zagrebu od oko 1992. godine. Darko Žubrinčić ga je u svibnju 2019. godine identificirao kao jedan od izgubljenih „batomaljskih listova“ pisanih 1425. godine za bratovštinu Majke Božje Goričke u Batomlju (blizu Jurandvora u zaleđu Baške) na otoku Krku. Prema prijašnjoj informaciji akademika Eduarda Hercigonje, riječ je o najstarijim poznatima pravilima (statutu) neke bratovštine pisanim glagoljicom. U članku je pokazano da je izvorno postojalo barem sedam „batomaljskih listova“, a što je već ranije ustanovila prof. dr. sc. Sanja Zubčić. Dva od njih nalaze se u Norveškoj nacionalnoj knjižnici u Oslu, kao dio prestižne Zbirke Martina Schøyena (The Schøyen Collection), a jedan od njih je u Zagrebu u vlasništvu Dalibora Salopeka. Gdje se nalaze preostali „batomaljski listovi“ (njih barem četiri) nije poznato. Dodan je i odgovarajući zapis Marka Šorića o Zakonu Bratovštine sv. Duha u Baški iz 1461. godine, koji je sadržajno vrlo blizak „batomaljskim listovima“. Članak sadrži faksimile sedam stranica „batomaljskih listova“.

Ključne riječi: „batomaljski listovi“, hrvatsko glagoljičko pismo, Bratovština sv. Duha (Majke Božje / sv. Marije Goričke) u Batomlju na otoku Krku, Hrvatska, Norveška nacionalna knjižnica u Oslu, The Schøyen Collection (Zbirka Martina Schøyena), Zagreb, Marko Šorić (1860. – 1949.).

* Urednički odbor Krčkog zbornika odlučilo je zapis/dokument o kojem je riječ u ovom članku nazvati „batomaljskim listovima“ (s navodnim znacima i malim početnim slovom). Autori predlažu naziv Batomaljski listovi (tj. bez navodnih znakova i s velikim početnim slovom).

Ovim člankom obznanjujemo da je 5. svibnja 2019. godine Darko Žubrinić identificirao jedan od izgubljenih „batomaljskih listova“ iz 1425. godine, koji se nalazi u vlasništvu Dalibora Salopeka još od oko 1992. godine.¹ Riječ je o listu koji pripada Statutu bratovštine Majke Božje Goričke (1425. godina) iz Batomlja na otoku Krku.² Dva lista tih glagoljicom pisanih pravila nalaze se u Norveškoj nacionalnoj knjižnici u Oslu, a stranicu još jednog izgubljenog lista moguće je vidjeti niže u ovom članku. Taj je izgubljeni list u vlasništvu beogradskog kolekcionara Predraga Milovanovića, ako ga u međuvremenu nije prodao. U članku D. Žubrinića „Glagoljički listovi s otoka Krka u Norveškoj“ iz 2018. godine opisana su spomenuta dva hrvatska glagoljička lista u Oslu, koji su dio privatne zbirke znamenitog norveškog kolekcionara Martina Schøyena (*The Schøyen Collection*).³ Više podataka dostupno je putem mreže na www.croatianhistory.net.⁴ Podrobna jezična analiza dvaju „batomaljskih listova“ koji se čuvaju u Norveškoj objavljena je u radu prof. dr. sc. Sanje Zubčić „O Statutu bratovštine Majke Božje Goričke iz 1425. godine i njezovu jeziku“ (2018.).⁵ O sadržaju „batomaljskih listova“ piše i akademik Eduard Hercigonja.⁶

Dalibor Salopek je navedeni list otkupio oko 1992. godine od Dragana Manojlovića, koji je preminuo oko 2012. godine. Nije nam poznato kako je list dospio do g. Manojlovića⁷. Ne isključujemo mogućnost njezove povezanosti sa spomenutim Predragom Milovanovićem. Dalibor Salopek sluti da su listovi mogli biti u posjedu Jože Horvata, poznatog hrvatskog pisca i moreplovca, s kojim je Dragan⁸ Manojlović bio blizak, a kojemu je Horvat vjerojatno financijski pomogao ustupanjem tog lista.

1 O okolnostima ovog otkrića v. SALOPEK – ŽUBRINIĆ 2019, 9-11.

2 U radu Vjekoslava Štefanića dokazano je da su kapituli bratovštine sv. Marije Goričke iz 1425. nastali prema još starijim pravilima sv. Duha u Baški (ŠTEFANIĆ 1936, 78-81).

3 ŽUBRINIĆ 2018, 96-97.

4 Darko ŽUBRINIĆ, *Hrvatska glagoljica u Norveškoj* (2002.) – dostupno na www.croatianhistory.net/etf/norway.html (pristupljeno u svibnju 2019.).

5 ZUBČIĆ 2018, 413-443.

6 HERCIGONJA 2009, 82-86.

7 Njegov otac Paja Manojlović bio je oficir Jugoslavenske narodne armije (JNA) i direktor poduzeća Gavrilović u Petrinji.

8 U Zagrebu zvan Dragec ili Drago.

Spomenuti novoootkriveni „batomaljski list“ na prednjoj stranici sadrži kapitule (poglavlja) broj 10 (*Kaštaldi⁹ kako se imaju ljubiti*) i 11 (*Kako kaštaldi svećati se imut*), a na stražnjoj kapitule broj 12 (*Kakovi imu biti kaštaldi i ku mazdu¹⁰ prijati imu*; taj opis je na samom kraju prethodne stranice) i 13 (*Ot računa kako kaštaldi imud*).

Imamo uvid u listove koji sadrže početke ovih kapitula (poglavlja):

- prva dva ili tri „batomaljska lista“ nedostaju, s Kapitulima od 1 do 9
- list *recto* s Kapitulima 10 i 11 (možda i 9) i *verso* s Kapitulima 12 i 13 (u Zagrebu u vlasništvu Dalibora Salopeka)
- list *recto* s Kapitulima 14 i 15 (u Norveškoj) i *verso* s Kapitulima 16 i 17 (u Norveškoj nacionalnoj knjižnici u Oslu)
- list *recto* s Kapitulima 18 i 19 (*verso* stranica tog lista je s Kapitulom 20, ali fotografija nije dostupna), najvjerojatnije u Beogradu (ako i on nije prodan)
- list *recto* s Kapitulom 21 i *verso* s Kapitulom 22 (u Norveškoj nacionalnoj knjižnici u Oslu)
- sigurno je postojao još barem jedan list, s Kapitulom 23.

Iz ovoga je jasno da se izvorni dokument sastojao od barem sedam listova, kao što je već ustanovljeno.¹¹

Za tri lista sigurno znamo gdje se nalaze. Dva su u Norveškoj nacionalnoj knjižnici u Oslu (kao dio zbirke Martina Schøyena – *The Schøyen Collection*) i jedan u Zagrebu (u vlasništvu Dalibora Salopeka). Nije nam poznato gdje se nalaze preostali listovi, njih barem četiri.

„Batomaljski listovi“ spadaju u znameniti projekt *Acta Croatica*, vrlo zanemarenu i iznimno važnu zbirku hrvatskih pravnih listina, koja predstavlja vrhunski spomenik hrvatske pravne i pisane kulture. Takvu zbirku, prema riječima Ferde Šišića, ne može pokazati nijedan drugi slavenski narod. Prema osobnoj informaciji akademika Eduarda Hercigonje, riječ je o golemoj zbirci od oko osam stotina dokumenata pisanih od

9 *Kaštald* – starješina bratovštine, upravitelj crkvenih imanja.

10 *Mazda* – plaća.

11 ZUBČIĆ 2018, 413-443.

1100. godine do kraja 16. stoljeća, većinom glagoljičkih. Koliko nam je poznato, „batomaljski list“ u vlasništvu D. Salopeka, koji je otkupljen još daleke 1992., ne samo da do danas nije znanstveno obrađen, nego nije nigdje ni spomenut. Od svibnja 2019. evidentiran je i na portalu www.croatianhistory.net.¹²

Marko Šorić (1860. – 1949.), sakristan (mežnjar) u Baški,¹³ u svojoj opsežnoj rukopisnoj *Bašćanskoj kronici* ostavio je zapis koji se dobrim dijelom podudara sa sadržajem „batomaljskih listova“.¹⁴ Nakon uvoda u taj tekst dolazi naslov „Zakon Bratovštine sv. Duha u Baški od 4. kolovoza godine Gospodinove 1461.“. Taj Šorićev zapis još nije tiskan. On nam je iznimno važan, među inim i zato što daje sadržaj svih Kapitula, dakle i onih koji odgovaraju izgubljenim „batomaljskim listovima“ (Kapituli 1-9), a daje i popis svih članova bratovštine. Treba ga uzeti i s dozom opreza, ali smatramo da je svejedno vrlo dragocjen. Prijepis koji dajemo niže slijedi gotovo u potpunosti izvorni Šorićev zapis.¹⁵ Prema osobnoj informaciji gđe Blandine Marković-Randić, nije poznato gdje se nalazi izvornik *Bašćanske kronike*. Od nje smo također doznali da je *Bašćansku kroniku* u cijelosti računalno prepisao pok. Anton Hrabrić iz Baške pa bi objavljivanje te građe trebalo podržati.

Koncem veljače 2020. doznali smo da su dva „batomaljska lista“ koja su se čuvala u Norveškoj prodana još 10. srpnja 2019. posredstvom aukcijske kući Christie's u Londonu te se sada nalaze u privatnoj zbirci nepoznatog vlasnika u Sjedinjenim Američkim Državama. Oba su lista prodana za ukupni iznos od 12 500 britanskih funti, a taj nam je podatak dao Eugenio Donadoni, predstavnik spomenute aukcijske kuće. Nije nam poznato je li bilo pokušaja da ti listovi budu vraćeni Hrvatsku. Također nije nam poznato postoji li u Republici Hrvatskoj institucija u kojoj su evidentirani „batomaljski listovi“ te opisani barem fotografijama, kao u ovom članku.

12 ŽUBRINIĆ, *Hrvatska glagoljica u Norveškoj* (2002.) – dostupno na www.croatianhistory.net/etf/norway.html (pristupljeno u svibnju 2019.).

13 Usp. BOZANIĆ 2017, 156.

14 Vidjeti: Marko ŠORIĆ, *Bašćanska kronika*, (neobjavljen rukopis), knj. XII. na str. 39-55 sadrži „Zakon Bratovštine sv. Duha u Baški od 4. kolovoza godine Gospodinove 1461.“ – dostupno na <http://www.croatianhistory.net/etf/svduh.html> (pristupljeno u svibnju 2019.).

15 Izuzetak čine slova s i z, koja su u nekim slučajevima u našem prijepisu promijenjena u š i ž, prema današnjem pravopisu. Na nekoliko mjesta je nesiguran kraj redaka koji su fotokopiranjem ostali nevidljivi, a ima i nekoliko drugih mjesta u kojima ima određenih nesigurnosti.

IZVORI I LITERATURA

BOZANIĆ, Anton, *Baška i bašćansko područje – povijesni hod i drevna župa*, Baška: Općina Baška (izvršni nakladnik Glosa d. o. o. Rijeka), 2017.

HERCIGONJA, Eduard, *Tisućljeće hrvatskoga glagoljaštva*, Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2009.

MILČETIĆ, Ivan, Prilozi za literaturu hrvatskih glagoljskih spomenika: II. Zakon brašćine svetoga duha u Baški, *Starine JAZU XXV* (1892): 138-151.

SALOPEK, Dalibor – ŽUBRINIĆ, Darko, Identificiran novi list Pravila brašćine sv. Marije Goričke, *Baščina – glasilo Društva prijatelja glagoljice* 20 (2019): 9-11.

ŠORIĆ, Marko, *Bašćanska kronika*, (neobjavljen rukopis), knj. XII. na str. 39-55 sadrži „Zakon Bratovštine sv. Duha u Baški od 4. kolovoza godine Gospodinove 1461“. – dostupno na <http://www.croatianhistory.net/etf/svduh.html> (pristupljeno u svibnju 2019.)

ŠTEFANIĆ, Vjekoslav, Opatija sv. Lucije u Baški i drugi benediktinski samostani na Krku, *Croatia Sacra VI* (1936) 11-12: 1-86.

ZUBČIĆ, Sanja, O Statutu bratovštine Majke Božje Goričke iz 1425. godine i njegovu jeziku, u: *Od fonologije do leksikologije. Zbornik u čast Mariji Turk*, ur. Diana STOLAC, Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci, 2018., 413-443.

ŽUBRINIĆ, Darko, *Hrvatska glagoljica u Norveškoj* (2002.) – dostupno na www.croatianhistory.net/etf/norway.html (pristupljeno u svibnju 2019.)

ŽUBRINIĆ, Darko, Glagoljički listovi s otoka Krka u Norveškoj, *Baščina – glasilo Društva prijatelja glagoljice* 19 (2018): 96-97.

DODATAK: Marko Šorić, *Bašćanska kronika* (prijepis XII. knjige)¹⁶

Knjiga Dvanaesta

U Zakonu Bratovštine sv. Duha u Baški

Zakon Bratovštine sv. Duha je bil učinjen u vrime Nikole Kneža Frankapana u Crikvi sv. Luciji u Baški u Fratrov sv. Benedikta kojim su se zvali Fratri Benedikti

Zakon Bratovštine je bil učinjen u svemu dobro daje bilo mnogomu ta Bratovština na korist duši i telu Molili suse ta Bratovština svakoju nedilju za umeršuju Bratju i za bratju živuću i za onih koji putujuć po svitu da živim vladajet i vkupe i mertvim i svih milujuć da tebe milostivi Bože odlučihosmo moliti dati svih grihov od pustiš Ji još tomu kojibi Brat umro biju činili zadušnice i bi molitve slali Bogu za tega pokojnika gdibi bio ili umro u mestu ili zvan mesta na molitvah bi goreli kandalote sami Kaštaldi biju pogrebli bratovo telo Dužnosti su prave činili kako pada po 14 dili milosardja Pokopati mertve i za njih moliti Kako se vidi uzakonu parvih 8 osam kapituli bile jesu poderane nise je moglo čitat tako suse poderale zač biše svako toliko čitala Martigula i kad bise čital taj zakon svi morali biju biti na nanogam i zato jese osam kapituli prepisali da ostane usvemu zakon Bratovštine

Molitve jesu se obavljale u crikvi Sv. Lucije kad bi Poznik Prisastvija Duha svetago Paraklit tad biše

¹⁶ Autor Darko Žubrinić na ovome mjestu zahvaljuje gospođi Blandini Marković-Randić na ustupljenoj kopiji rukopisa *Bašćanske kronike* Marka Šorića.

činele molitve u crikvi sv. Duha sa ovu Osminu
toje bratovština ostala bez Opata uzeli su Bratovštinu
svitovni ljudi jimeli jesu jedinago svećenika kojimi
njim bio na celu od molitve kastaldi su bili svetov-
njaki u sve vrime što god je Bratovština
Evo zakon koji glasi evo ovako

Zakon Bratovštine sv. Duha u Baški
Od 4. kolovoza godine Gospodinove 1461.

U ime Božje Amen

Ja poglaviti Vojvoda Duhovne vlasti ja Biskup Francisko
Dajen i Obligavan da imajet vladat Otac i Abat u sv.
Lucije u Baski Manastira Benedikta da svaki ki pri
stupiti bude serca cista i dobrovoljno prigarli ono
stoje upisanju ovoga Zakona u Ovoj Bratovštini sv.
Duha da to je dobro volno primen u Bratovštinu

Kapitul II

Starešinstvo i pomoć u deržaniju presvitli i prepo
štovani Biskup ova pravila netom su prigledana
i utemeljena i tako navolju dajetse mnogo
Veličenomu i plemenitomu i Visoko rođenomu
i slavnomu Gospodinu gospodinu i Knezu Nikoli
Vejskomu i Modruškomu Senjskomu i svega Otoka
Gospodinu i gospodaru i njegovoj Gospoiji Knegini
Doroteji da njimi bude u svemu čast i poštenje
kako se pristoji biti u svemu i Bogu Ocu i Sinu
i Duhu svetomu budi slava i dika po komu utis
inju istoga Duha svetoga budemo uzivati slavu
na nebu

Kapitul 3

Upisanoje u knjigah Apostolskih daje Petar otvar usta svoja i reče Muži bratjo nam povelj Gospod prepovidati ljudem i mi svedetelji esmo da ta jest od Boga koji će suditi živim i mertvim Takožde imi očemo biti pomnjivi i deržati zakona koji nam prepisuju u svemu i mi očet primiti svakog koji bud tomu pobožan pošten i čedan ter i u stanju veršiti i činiti dobra dila Ljubi Božja izlit oće se va sardca naša i privat i Duhom ego vanas ako budemo činiti dužnosti naše Ispovidajte ćete grihi i dobit ćete proščeniju grehi vaših i ako budete pristupiti na skupštinu moliti ujedinenie molenija naša udane sv. Duha i svu Osminu toje dar Duha sveta kojije izlil nasvoje Apostole različnimi jaziki koju su ispovidali daje Isus u Slavi oca i tako je poveleno da budu prisustvovati svetim otajstvom Tila Hristova daće dobit veliko blago u Kraljevstvu nebeskom.

Kapitul 4

Hoćemo da svaki brat i sestra imit pristupit na skupštinsku molitvu nato oće biti prigledano onaj koji je ukakvom poslu ima biti ispričan onaj koji bude ublizini taj izsvaršava zapovedi kako Gospodin zahtjeva bratju može uzet osviju stran svita a svaki imut molit po nakani Duha svetago molit jimut Čijslo (1) za blagi smerti i za bratju putujući za od pušćenije grihov posednicu Duha sveta toje Prijedi Duše prisveti i pročaja. Molit se jimut za umeršije brat i sestara i sveje dobrotvorce i zaplavujuće na moru da Bog i gospod bude

ublizini i upotribah nasih i da mi budemose
radovali u pomoći naših

Kapitul 5

Opat sa ostalimi Kastaldi koje kastaldi jesu na broj
osam odbrani na skupštini koji nemoru se iz-
vadit i od tribiti se ovoga dok bude živ niti sami
kaštaldi ne bi imeli pravo da od puste svoje dužno
sti oni moraju biti uviki i kaštaldi moze biti i
svitovnjak

(1) Svaki jimaj moliti Luzar za dobru smart i ostalo
kakoje gori upisano i svaki ki oće pristupit taj ima
platit po zakonu Bratovštine sv. Duha
Opat zapovida jer jest starešina Bratovštine sv. Duha
Kaštaldi jesu pomoćni u svakomu poslu
Kaštaldi jimaju upravljati molitve svakoje druge
Nedilje u doba od drejeno kojim se zamolitvu služi
sv. Misa koji jimajut priti u vese broja i sa milosti
nju pomogučnosti

Kapitul 6

Svaki koji želi da pristupit imut u ovu Bratovštinu sv.
Duha imut platit kakoje određeno libar 4 i imut
dati jednu kandalotu od čistog pčelnog voska i
meru jednu ula

Kapitul 7

I ovomu se još do daje da Kaštaldi sa Opatom
moguse porazumiti akobi koji otel to učiniti nek
se prija porazumiju jeli taj mogućan da to učin
imali svoje vlastito ili uživa kojeg drugoga Dabi tio
koji darovati koju svar kako, ul, vinograd ili kak

kvo živinu ovcu kožu koja možese upotribe derati za siromašku bratju žito ulik i to na korist Bratimsko i k tomu posle tvoje smarti to može dati ji još koje druge potrebne stvari i to valja da imut u pisano tistamentu da ostavlja na korist Bratiuško to i to i (pročaja) Zatakovih imut se služiti jedna misa svako leto na parvi dan Novembra pomilosti sv. Duha da budu utišeni i veselitise budu gori na nebesih

Kapitul 8

Štet se u Knigah Tobije daje Anjel Rafajil pride Tobiji i reče emu Dobraje molitva spostom i sa dužbinim veće nego skrovišća zlata sakrivati, Ti, kada ti moljase slozami i pokopaše martve i ostavljaše obed tvoj i Martve sakrivase kroz dan u kućij svoj i u noći pokopase jih. Zato u milosti Božjoj i od vetnice Devi Marije i njezina zaručnika svetog Duha utisitelja da nadahnu i napuni sarca naša da u prosvetljenju istoga Duha budemo imi sprovoditi martve na pogrebanie i tu na pogrebeniju budemose pomolitise za dušu pokojnikovu časoslov sv. Dominika toje Luzar pohvale plač Marijin preporuka duše i ostalo imut se moliti kako na redi Opat k tomu Kaštaldi primut svaki jednu kandolotu koju jimut uzgat kad budu moliti i primut ti 4 libri za njih trud

Kapitul 9

Hoćemo ako ki brat bratu nečet va sinu za brašćinsko delo nemožetse pozvati lise takmo pred kaštaldi, Kaštaldi s Opatom na kup suditi i miriti imut i ako bise mira od vergla pena budi brašćini

od ke pene hoćemo dae e pol prosto po zakonu Općinom
i kibi proti tomu prošal od verze se z braščine

Kapitul 10

Kaštaldi kose imaju ljubiti

Naredismo budući kupno bratij da opet ili
drugih starih kaštaldi da rekut pod rotu [prisegu] kusu [koju su]
dolžni bratij da ljetet od nova kaštaldi ne pored
... se, vidi dobra razuma i dobra glasa i
dobre duše i dobre misli da blago bratinsko po
dobrih preriva i prerivano da hranit se da, da
Isuhrist sin naše otvetnice dostojno pohvalit
se i Materi negovi čislo sluzbenikom da rastet

Kapitul 11

Kaštaldi dolžni budite vsa nareeni sbog svetom
opatovim izveršiti akolibi velika stvar a Opat ča
Bog oberne nebi pristal dobroti tada kaštaldi sb
svetom starijih i boljih boječise Boga narede i sverse

*Kako su imu biti kastaldi i
ku snaidu prijmu imut*

Kapitul 12

Blaženi apostol Paval govori edin kazdo vlasću
mazdu primet po svoem uš... ili i va apoka-
lipsiji glagolet dela dela ih nasledujut e: i zato zameret
kastaldi ki va rukah imut blago dusevno ko pred
boziim velicanstvom i na cast negovi Materi devi
Mariji dana sut (!) zac ako brezdusevno oprav-
ljenje ili protu vise pisanih kapituli sto lja bo
protivili budu mimo bozii sud i nase u moćene
s pravdi i u isti nemozet (!) vidivsi danim daemo

v pše. ca od blaga prijiti imat deseto od vina
takmo za trud i opravljenje brsćinsko i polovicu koz
od zivin kese budu deriti za potribu bratije, i zato
biti mozemo nebeskie radosti vo koi one nase
povedete ki v trojstvu sverseno zivjete i carstvujete
Bog va vjeki vjekom Amen

Od racuna kako kastaldi imut dati

Kapitul 13

Budući bratij na kupe stvorite racune od svega ca su
prijili i stratili, i svagda dez protivu dolzni budite na
racune ca Bog da, da, prebiva prikazivati i nemo-
zite i nemozite nigdare pineži brsćinskih nikomure
zajti brez videnih Opata i inih starijih bratie
prilovzivsi dano dane racuna da sve budi pred
bratiju na kupe kako vpesti nemilo ste bratije
nehote

Mandrigula kako i kada se ima stati

Kapitul 14

Podobnoje i hoćemo kada se ima madrigula
stati da budu sva bratija na kup: Kastaldi,
ki van gredu, postavite melcanije dokl se ste
madrigula, tre dase ete tako da vsa bratja razumiju
Ukoda bude ctana, da kastaldi stari vazdadu ljubav bratju
to e karitad na straćen e brasćine tako kako bi se
pasali, zac ne sabrasmo se za zertvu ni za idenje
da nato. Duha svetoga milost nas zva da vecnoje
veselje nebesko po plodu dobrih del po vazderzanija
tela uzivati mozimo

Ot prodaje ili kakose ima prodati prihodisće

Kapitul 15

Da sve s redom naprid pojde to ca e na hvalu Bogu i negove Matere slavne deve ot luceno, hoćemo da kastaldi kako litina tako i prodaja da bude od svega ca bi Bog priobmilil ili bi moglo nebi prosila nistaže imenujući da vse s redom napravljajut i sa svetam starih brat ako bi tako ric bila

Kako inoventari ili pismo ima se ciniti

Kapitul 16

Hoćemo da kastaldi i van gredu dolzni budite na to sve da blago ko se giblje pokazati tako da se oti tih rici cini inoventarii i istromentov pismo zivine uliki pcele imaju, pinezi i okroti vino i ine rici ule vosk i procaja...(itd)... i da budu 2. inoven tarij ter da se vidi ako se s kladata i dase da edan kastaldom novim a drugi Opatu ali nikomu drugomu dobromu muzu na koga bise bratija upovali da docek leta bratija da poznajut i veselese od bolsanih novih oficijli i da vede racune ciste ot prebinih ili mankanih, akastaldi da ostaju pravi i cista bratija budu veseli od dobra i prva racuna

Od nemoći bratije ili sestri

Kapitul 17

Asće gdo iz bratie oslabil bi vane e te biskupije: va Senji va Rabi v Cresi ali na Rici ali okuli Otoka a ubog bi trebi se naredil poloziti va cimiterij brasćin- skim dolzni budite pomoći ziva i mrtva presti svagda kastaldi, svet imijući kako se zgora uderzi

Upogrebenju bratie

Kapitul 18

Na rejeno je da bratja imaju pogresti mertvago brata uboga i da svaki brat sold ima dati za mise imu sebi reći 30 i akobica mankalo brasćina ima do dati, a kandaloti na svakom pogrebeni bratskom vozgut se po zakoni brasćine svetoga Duha z Baske i ki nebi prisal od bratie zvani po kastaldi ostaju v pnih 10 sold. opće munide I osće da svaki brat dolzan budi govoriti Otcenas: 50 i tolikoje zdravih Marij i parvi petak postiti za dusu brata umersago, i akobi ki dolzan zase ondan postiti atada posti va Subotu ili ini dan li da bude post

Ot nasledovanij bratie ili sin za Otca

Kapitul 19

Svakomu sinu podobaet staže ocele sliditi i već kada na cast Bogu i svetih nega dobra cineć skazujut, i kako nih umersih oni rodise tako od nas sameh i od dice nase i bratie misliti imamo da za majmane ako ne obrani, zato da ne otverzeni budut: zato tako naredismo, da akobi bi ki pravi sin za mrtva Otca otel na sliditi i brat biti nebude dulzan svega dati razvi na tri budi za van svića ulje i karitad i tako hoćemo da priemljese da bude mladji medju cislo bratje povrimeni. Kada bude prijti ; i ako bi veće sinov od jednoga Otča terbi hoteli brati biti svi zivieći Otac tada su dulzni sve dati: akobi martav otac tada stariji sin naslednjat kako se va tom kapitulu uderzi zgora, a ostanak svim budite dolzni ki se priemlju

*Ot Redovnikov ili plemeniti vlastele ili nemoć-
nikov kako prijti imut se i starih ot tega prosti
budite*

Kapitul 20

Opće blagodetie općinu da nasledujet milost da ljubav skuplenu i cislo sluzecim i sluzba kupno da rastet: i zato ljubismo, ako bi gdo z reda popovska hotel: i zaduse umrvse bratie kako oni kupno s kastaldi segundala budeta i podobno pravo cinili od nemoćnikov i stari kibi se primili da s kastaldom segundajut, kako u godno budi Bogu i negovi Materi, i brasćini krivo da ne budet: a od onih ki od davna sut brati skupleni ako bili bi ubozi, na milost hoćemo dase imaju obratiti, mesto tega da moliti imut Otćenas i zdravu Mariju rekut, itim prosta budi ta, i ako bi taki bogati bili tada kastaldi snimi mozi to paziti da priloži ta od blaga milostive mislajuća

*Va obhodni dan leta almozij kako se ima ciniti
i kada*

Kapitul 21

Pise se v knjigah Mahabejskih da sveto i pasitelno e mislenie moliti za umrsije da ot grehov otresetse: i zato hotismo na rediti da svako leto parvi Pondiljak kise zgodi miseca Otombra da se mise tvore almozina koliko se more, i kako bude moć skazati za duse brat i sestar nasih i dobrotvorac nasih, i nato Kastaldi dolzni budita s`vet imiti kako se zgora uderzi v kapitulu kako se imaju z bratiju svećati

*Proti starosti ili teskoće ne moći to sversiti
kako zgora uderzise, da ucinita Kastalda : 2.
mr: 2:*

Kapitul 22.

Kako katulicaska vera skazujet Apostola Petra bili
kljucara vrat nebeskih i tako dolzni smo verovati
tako je ocito viditi esto da zemaljski Gospodin na
tural i principal moguć dari i casti dati svomu
Gospodstvo: i nemu cast podobiti se na sem
sviti dati: i osće cislo ne prispis prvi biti,
nietože mane kako se gori uderzi nasemu
Gospodinu: i Gospoje naglavi pocetka cast dali
Gospodinu Gospodinu Mikuli Knez Krcki Modru-
ski Senski i procaja i Gospoje negove Gospe
Knegine Doroteje prva cast i mesto pisanih
biti za velicenje dari, i slobodi povih dano
brasćini va ime Gospodina nasega Isuhrista,
Spasitela nasego i matere negove devi Mariji (pocenemo

prvo,
Knez Mikula Kneža Anza sin
Knegina Gospa Doroteja
Knez Ivan Bana Mikule sin
Knegina Gospa Elizabeta

..... _

Sad slede imena brat i sestar koji su bili
upisani u Bratovštinu sv. Duha u Baški još
koji su bili upisani u vrime Kneza Ivana
Frankapana Kneza Krčkoga godine 1461.

Imena i red kako su se bratija pisali

- 1 Bratona Krsevanić
- 2 Milaci
- 3 Juraj Krakarić
- 4 Kirin Grbin
- 5 Ivan Golčić
- 6 Stipan Gerbinić
- 7 Hrastić Kovac
- 8 Ivan Mikolinčak
- 9 Juraj Martinić
- 10 Ben = sa
- 11 Mikulica Botanić
- 12 Enirih
- 13 Anton Dermitomić
- 14 Paval s Krstusie
- 15 Krasć Budislavlić
- 16 Mikula Bermalić
- 17 Kvirin Kokoraveć
- 18 Tomas
- 19 Ban Juricević
- 20 Bartol Glavicić
- 21 Matij Kale
- 22 Filip s Tenicnaka
- 23 Martin Muzenić
- 24 Vlčač ohMestar
- 25 Loiko
- 26 Jakov Mikulicić
- 27 Petar Mikulicić
- 28 Gergur Borević
- 29 Terzun
- 30 Sa Culac
- 31 Petar iz Verbnika
- 32 Tranac Barbalin zet
- 33 Gergur Herendić
- 34 Simun Ivernelović
- 35 Anton Postolarića unuke

- 36 Juraj Savkanić
- 37 Juraj Rozenić
- 38 Kurile
- 39 Bartol Budić
- 40 Stefan Postolarića
- 41 Valente Tkalčić
- 42 Juraj Muzenić
- 43 Petar Nimčić
- 44 Fra Andrij Mange sv. Lucie
- 45 Pop Toniko Tetohlibić
- 46 Radulović
- 47 Pevel Slancić
- 48 Stipan
- 49 Juraj Spodblagah
- 50 Juraj Metesikćak
- 51 Matij mis
- 52 Gulina
- 53 Juraj zi jim (z tjin
- 54 Tomac Kurilović
- 55 Anton Blazević
- 56 Kirin Ivanlov vnuke
- 57 Juraj Krulac
- 58 Paval Mikulotin
- 59 Vlka sin
- 60 Pop Grgur Kavnovnik (ski)
- 61 Vast Misević brat
- 62 Stipan zi Brebira marin
- 63 Simun Plun
- 64 Franko Tomasić
- 65 Luka Podzup
- 66 Simun Striger
- 67 Mihovil Velku sin čak
- 68 Golac Mirsić
- 69 Glusac
- 70 Martin Postolarića sin

- 71 Juraj z Devnisa brat
- 72 Iza visoku
- 73 Ivan Kuvrilović
- 74 Anton Golčića sin
- 75 Bartul Filipov zet
- 76 Juraj Mihovilić
- 77 Jakov Lupetić
- 78 Matko Paunić
- 79 Anton Bratonića sin
- 80 Marko Juraj Turentina
- 81 Filip z Omislja

Pisanje začalo ženskih članov

- 82 Piese Elka
- 83 Mandalena Velcinića
- 84 Mara Mikulicina
- 85 Stanka Ivanolova
- 86 Rada Bratonina
- 87 Katarina Ivenova
- 88 Elena Tomaseva žena
- 89 Marusa Ivana Golčića
- 90 Mikuleta Polencića
- 91 Bartula pod Knezina
- 92 Mandalena Stefana
- 93 Dumenka Borisićeva
- 94 Lucija Stipana žena
- 95 Dumika Radulićeva
- 96 Manusa Velka sina žena
- 97 Dragula Pera Mikulicića
- 98 Marusa Jakova Mikulicića
- 99 Marija hći Jakova Mikulicića
- 100 Rada Bana Mati
- 101 Marija Stefana hći
- 102 Milka Ljulina žena

- 103 Petromila Laikova zena
- 104 Beatrica Garzuna zena
- 105 Agnia z Verbnika
- 106 K't!ko = katko)?
- 107 Milka Antonica
- 108 Margarita Mikolinica
- 109 Lucij Plovanovića
- 110 Zena Luke pod zupe
- 111 Marusa Golčića
- 112 Punta zena Antona Dujmovića
- 113 Mladen zena pod Kneza Petra

Među ovimi još je bila jedna knjiga ali po nemarnosti jese izgubila zašto ni se pazilo koliko ta knjiga vridi nego jese davalo od ruke do ruke dok jese izgubila tako tražeć na sve strane da će se ju opet dobit ali nije koga čekat jer te knjige ve' Bratovščina ne dobije više

Dalibor SALOPEK – Darko ŽUBRINIĆ

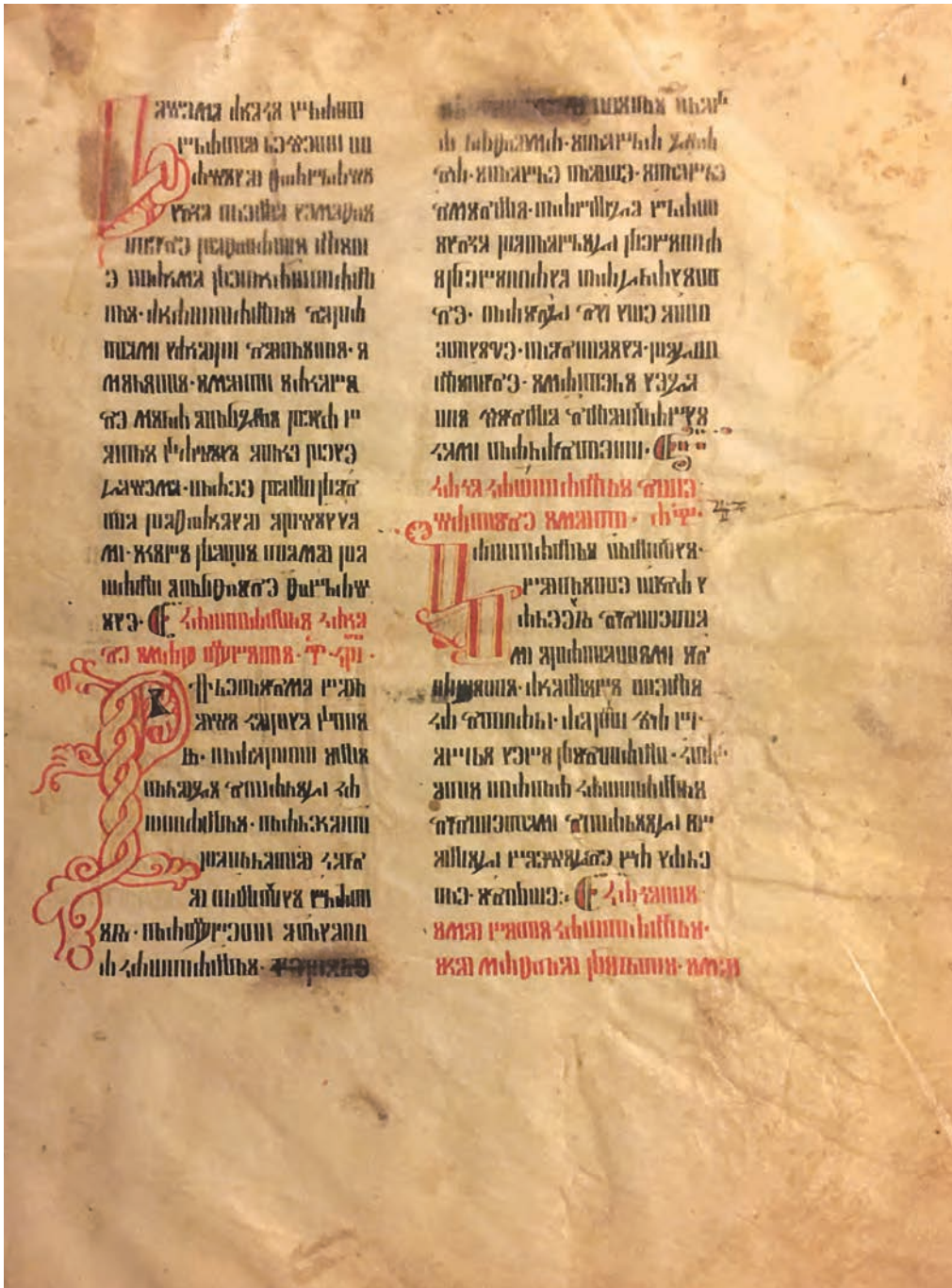
A New ‘Batomalj sheet’ from the Charter of the Confraternity of St. Mary on the Hill from 1425 identified in Zagreb

Summary

In this article, we describe the ‘Batomalj sheet’ (written in Croatian Glagolitic script in 1425), which has been in the possession of Dalibor Salopek in Zagreb since 1992. In May 2019, Darko Žubrinić identified it as one of the lost ‘Batomalj sheets’, written in 1425 for the Confraternity of the Holy Spirit (St. Mary on the Hill) in the village of Batomalj (near Jurandvor in the hinterland of Baška) on the island of Krk. According to previous information from Eduard Hercigonja (of the Croatian Academy of Sciences and Arts), the ‘Batomalj sheets’ contain the oldest known confraternity rules written in the Glagolitic script. In this paper we have shown that originally at least seven ‘Batomalj sheets’ had been written. Two of them are held in the Norwegian National Library in Oslo as a part of the prestigious Martin Schøyen Collection, and one of them is held in the Croatian capital, Zagreb, in the possession of Dalibor Salopek. A note by Marko Šorić (1860–1949), dealing with the Charter of the Confraternity of the Holy Spirit in Baška from 1461 has been added, the content of which is very close to that of the ‘Batomalj sheets’. This paper contains facsimiles of seven pages of the ‘Batomalj sheets’.

Key words: ‘Batomalj sheets’, Croatian Glagolitic script, Confraternity of the Holy Spirit (St. Mary on the Hill) in Batomalj on the island of Krk, Croatia, Norwegian National Library of Oslo, The Schøyen Collection, Zagreb, Marko Šorić (1860–1949).

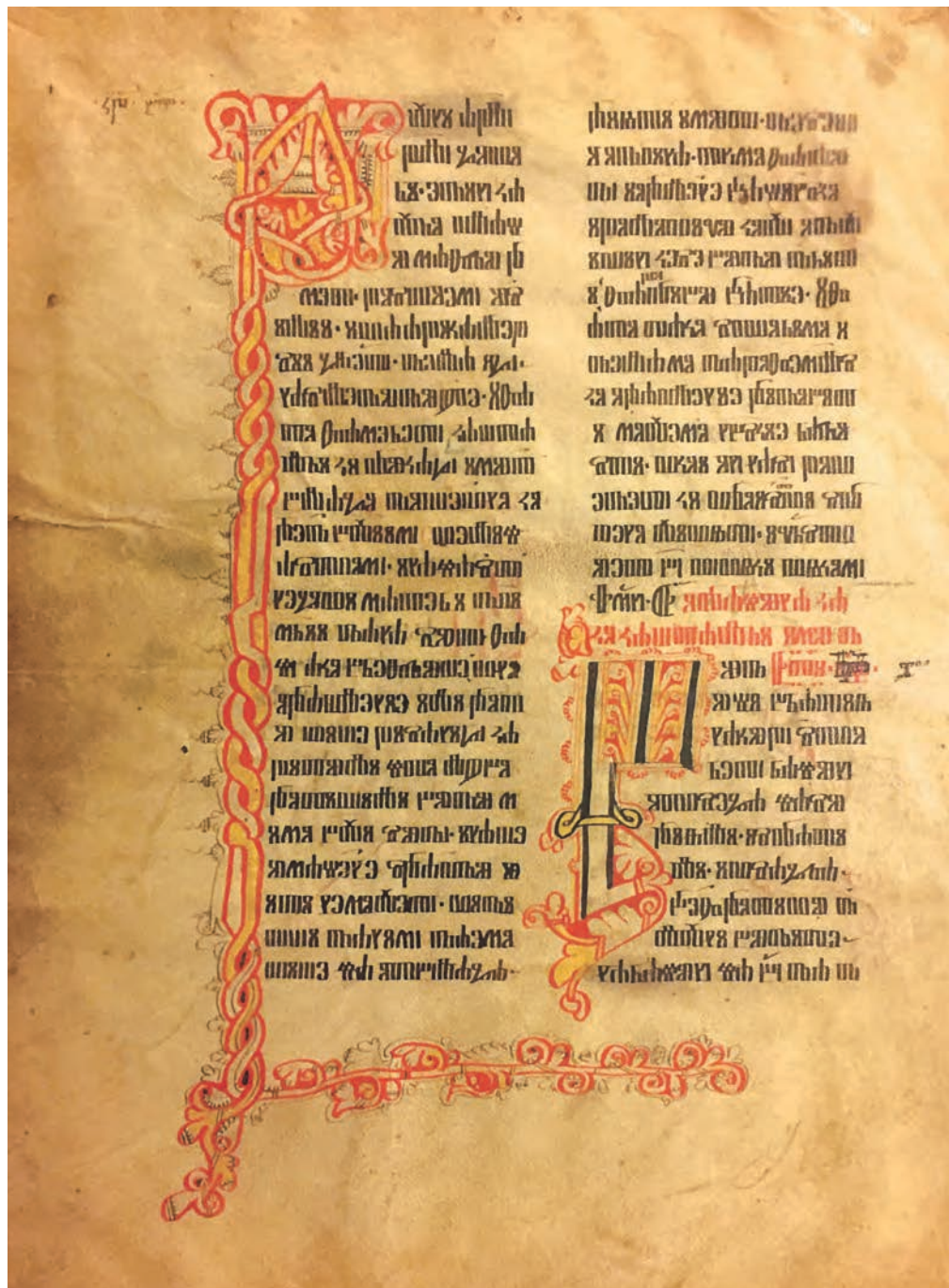
Fotografije sedam stranica s četiri „batomaljska lista“ iz 1425. godine (od barem osam listova koji su postojali)

List *recto* s kapitulima 10 i 11 (možda i 9) i verso s kapitulima 12 i 13 (u Zagrebu)

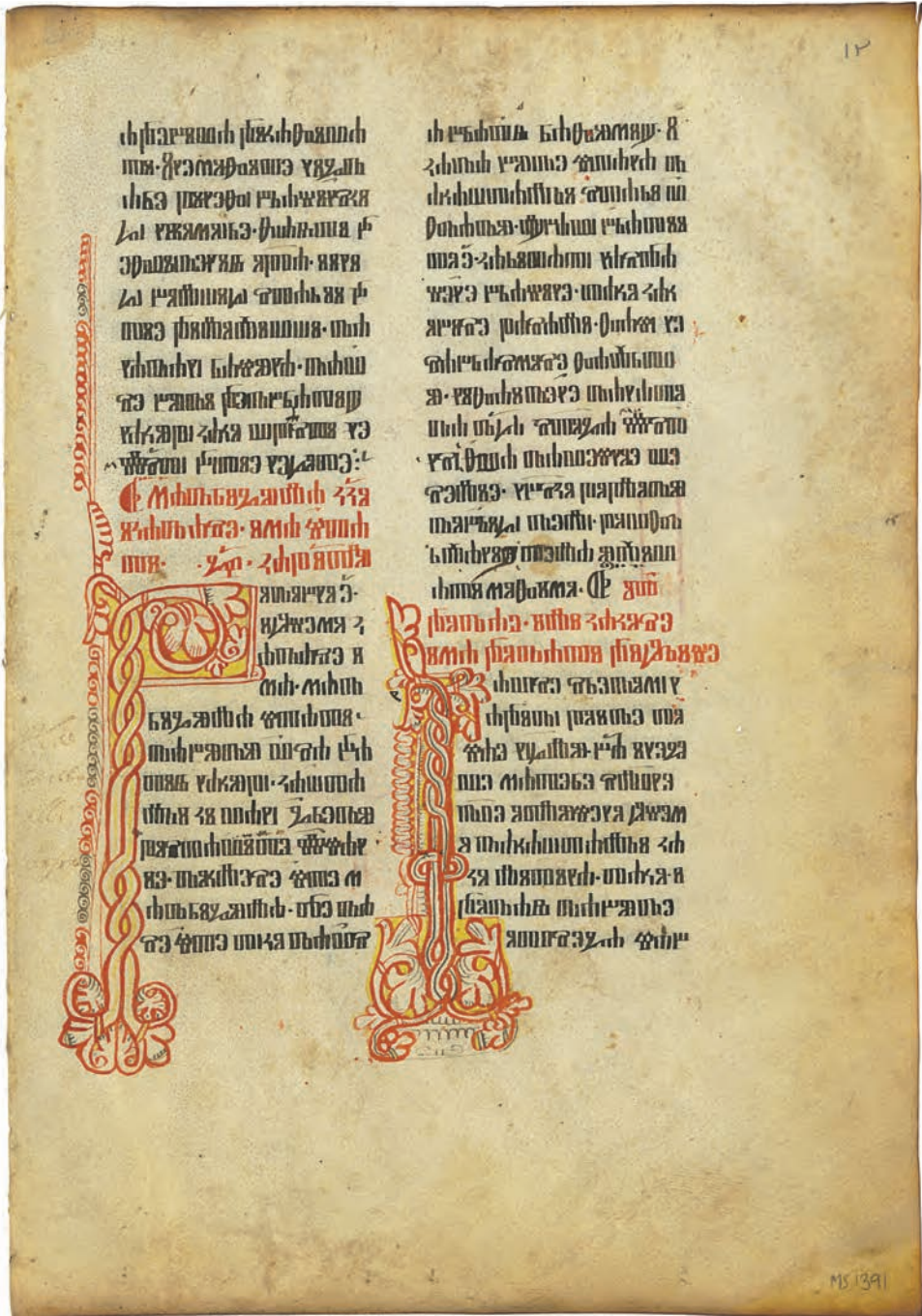
http://www.croatianhistory.net/glagoljica/edu/batomalj10-11_salopek.jpg

http://www.croatianhistory.net/glagoljica/edu/batomalj10-11_salopek.jpg

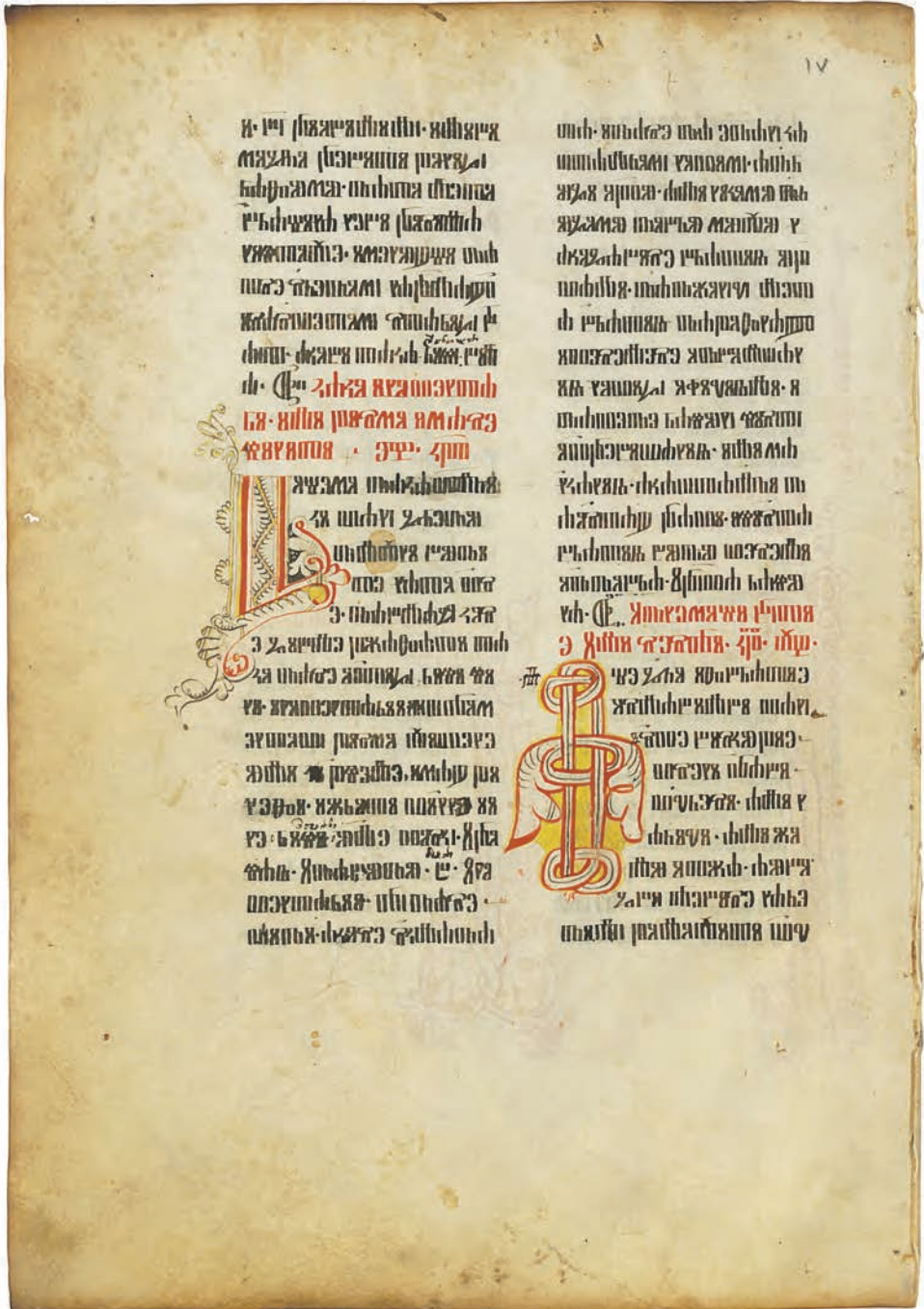

List *recto* s kapitulima 14 i 15 i *verso* s kapitulima 16 i 17 (u Norveškoj nacionalnoj knjižnici u Oslu)

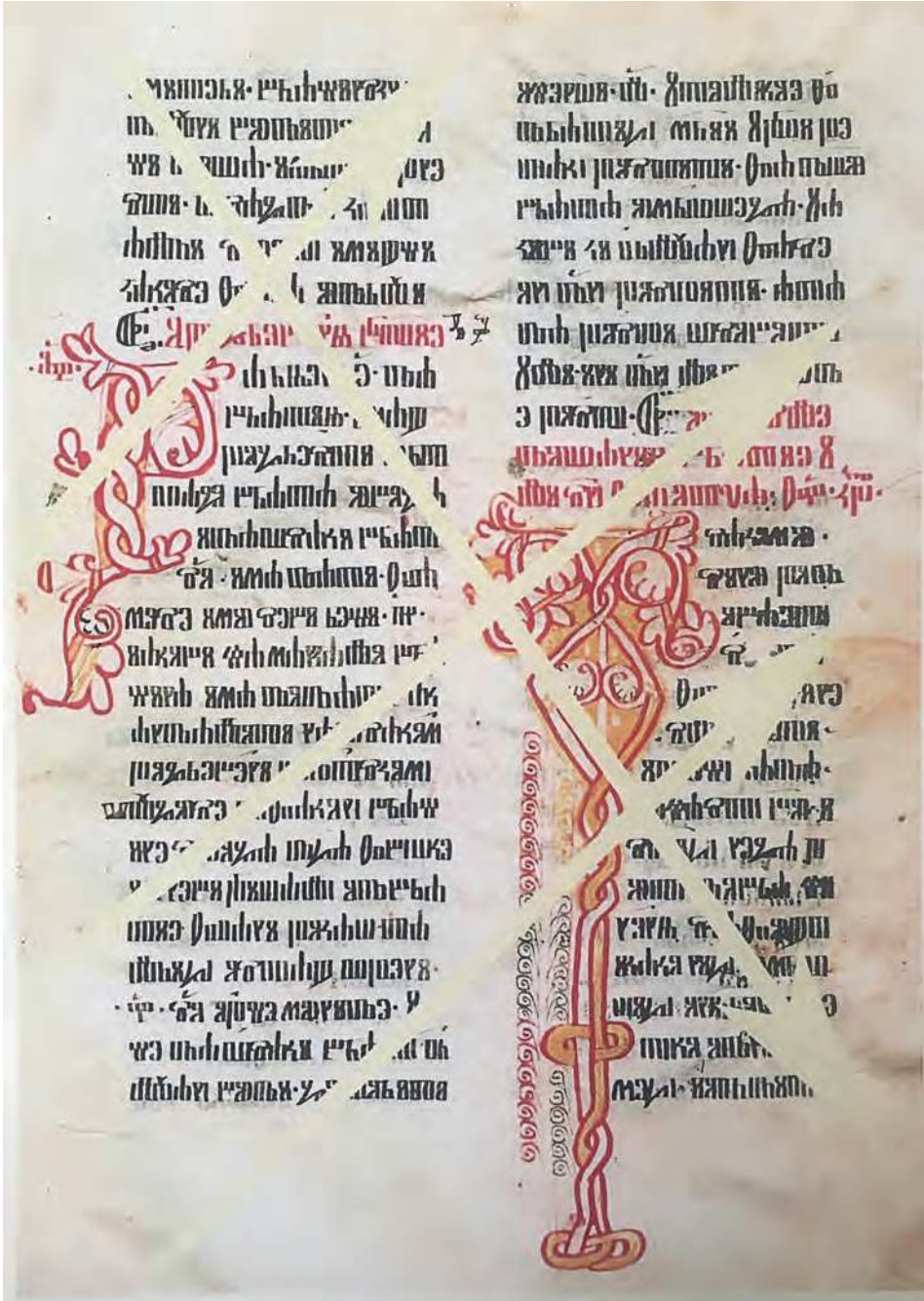
<http://www.croatianhistory.net/gif/ms1391.jpg>

<http://www.croatianhistory.net/gif/oslo2.jpg>

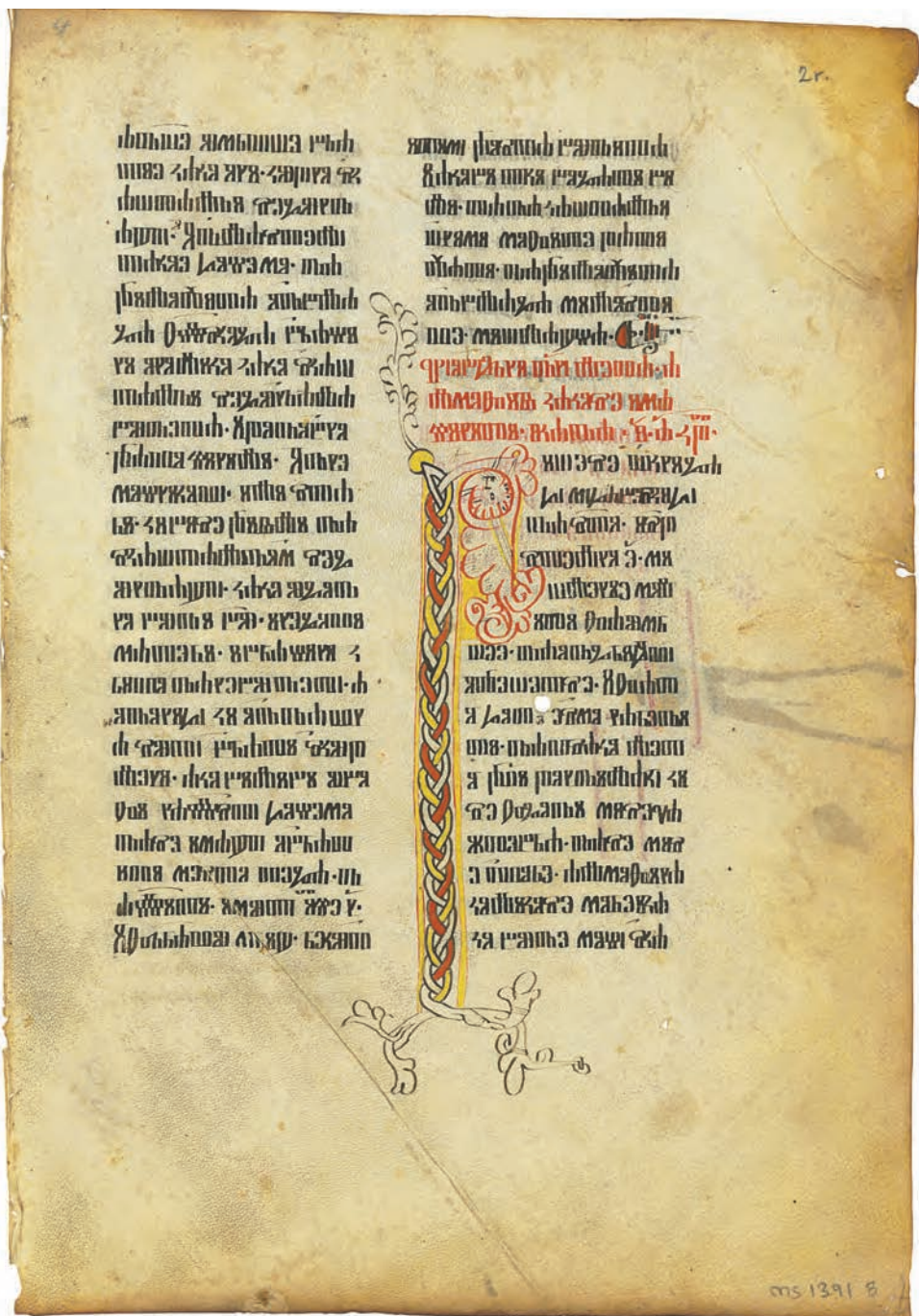
List *recto* s kapitulima 18 i 19 (*verso* s kapitulom 20, ali fotografija je nedostupna), najvjerojatnije u Beogradu (ako i on nije prodan)

http://www.croatianhistory.net/glagoljica/slike/krk/batomaljski_list.JPG

List *recto* s kapitulom 21 i *verso* s kapitulom 22 (u Norveškoj nacionalnoj knjižnici u Oslu)

<http://www.croatianhistory.net/gif/oslo3.jpg>

<http://www.croatianhistory.net/gif/oslo4.jpg>

